

Multifunctionele kerken:

Akoestiek en geluid binnen en buiten de kerk

Als akoestisch adviseur, gespecialiseerd in kerken in Europa, kom je in alle soorten en maten kerken. De variatie in onder andere grootte, bouwperiode, bouwstijl en akoestiek is enorm.

TEKST JAN BRIL **BEELD** GERARD VAN DER SLUIS, ACADEMIEHUIS GROTE KERK ZWOLLE

Nederlandse kerken zijn ten opzichte van kerken in veel andere landen op een aantal punten heel bijzonder. Zo is in geen enkel land de variatie in akoestiek zo groot als in Nederland. Waar bijvoorbeeld Duitse kerken veel op elkaar lijken en daarbij hoorbaar 'harder' zijn afgewerkt dan elders, komen we in Nederland zelfs binnen dezelfde bouwstijlen zoveel variatie tegen dat er behoudens de categorieën romaanse en gotische kerken niet direct trends zijn te ontdekken.¹ Daarnaast worden in Nederland ook relatief veel nieuwe kerken gebouwd.

Wat Nederlandse kerken ook bijzonder maakt is het gebruik van de kerk: de kerk wordt veel meer multifunctioneel ingezet. Het multifunctioneel gebruik geeft daarbij enkele belangrijke aandachtspunten in relatie tot akoestiek, de geluidinstallatie en de Omgevingswet.

In monumentale kerken staat vast dat de akoestiek voor (rijks)monumentale orgels geschikt moet blijven. Dit betekent niet dat de akoestiek niet mag veranderen. Vaak zijn ook aanpassingen mogelijk zonder het orgel te benadelen en de akoestiek nog beter op het orgel af te stemmen. Dit vraagt wel een zorgvuldige afstemming (goede voorbeelden zijn de Nieuwe kerk Delft, Lebuïnuskerk Deventer, Academiehuis Grote kerk Zwolle). Elders is meer keuzevrijheid.

De geluidinstallatie moet in de ontwerpfase goed op de akoestiek worden geconfigureerd, dit steekt zeer nauw. Het loont vaak om te voorzien in een geluidinstallatie die zowel spraak als (bijna) alle muzikale behoeften aankan: de meerkosten zijn vaak niet hoog en kunnen ook terugverdiend worden. Het klinkt altijd beter dan met huurinstallaties omdat de geluidinstallatie perfect op de akoestiek is afgestemd.

Optimalisatie akoestiek voor Schnitger-orgel en multifunctioneel gebruik, Academiehuis Grote Kerk Zwolle.

jan@auditum.nl / www.janbril.nl

Bij multifunctioneel gebruik moet de kerk ook passen binnen de Omgevingswet. In het Besluit Activiteiten Leefomgeving (Bal) staat dat in beginsel een maximaal geluidsniveau bij woningen in de omgeving gewaarborgd moet zijn. Omdat kerkgebouwen vaak geen goede geluidsisolatie hebben, vraagt dit ook veel van een juiste afregeling van de geluidinstallatie, die weer afhankelijk is van de akoestiek.

Kortom, wanneer een kerk multifunctioneel moet worden ingezet is een tijdig akoestisch haalbaarheidsonderzoek een goede eerste stap om de gebruiksmogelijkheden in kaart te brengen.

¹ Meer informatie is te vinden in het boek 'Akoestiek in 100 monumentale kerken' van Jan Bril (2021), uitgegeven door SKEN/RCE.

